

Aranżowanie przestrzeni szkolnych

dostosowanych do potrzeb uczniów w
spektrum

Edukacja i terapia
osób ze spektrum
autyzmu

16-17.01.2026

Czym jest przestrzeń edukacyjna?

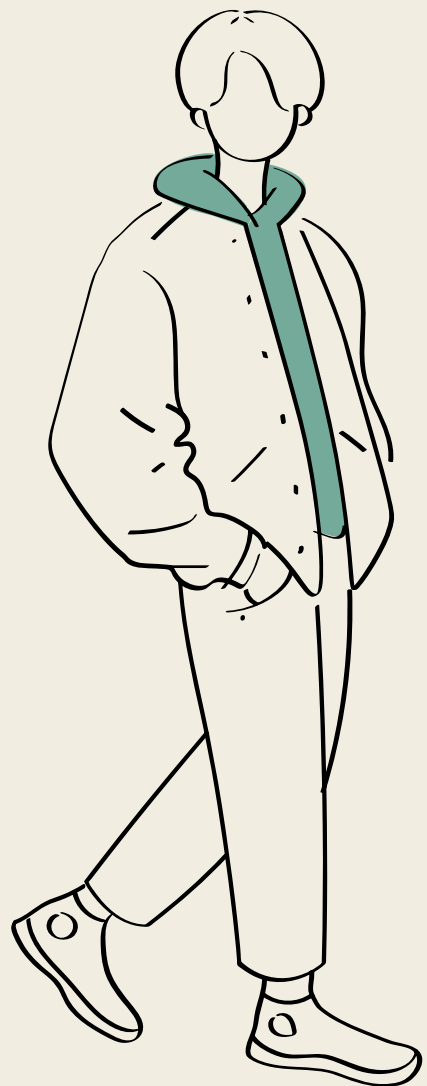
TO NIE JEST TYLKO KLASA

- Właściwie zorganizowane **środowisko**, które pozwala na zarządzanie potencjałem ucznia, pamiętając o jego indywidualności i dostosowaniu wymagań edukacyjnych.
- prowadzi do wszechstronności jego rozwoju

Dlaczego przestrzeń ma znaczenie?

- **Przestrzeń wpływa na zachowanie, emocje, zdolność uczenia się**
- **Uczniowie w spektrum mają:**
 - **Zwiększoną wrażliwość na bodźce**
 - **Potrzebę struktury i przewidywalności**
 - **Trudności w regulacji emocji**
- **Dobrze zaprojektowana przestrzeń = większy komfort i inkluzja**

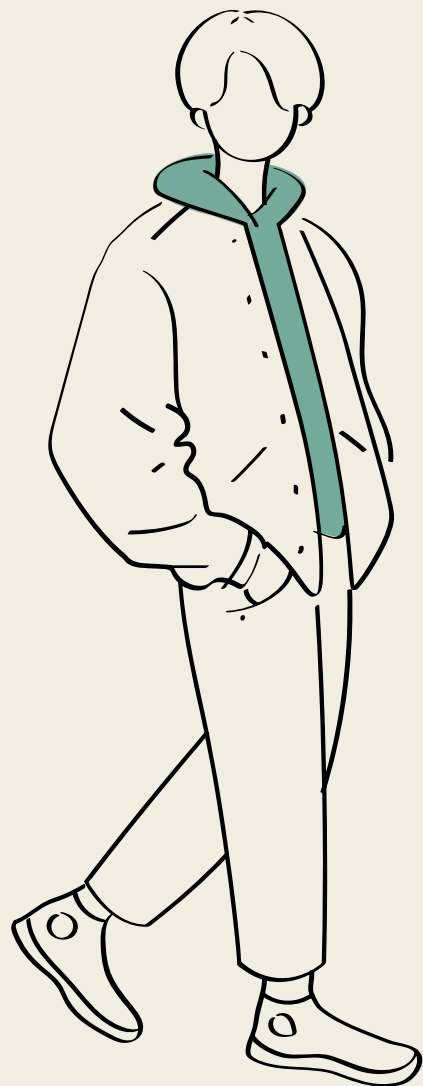

PRZESTRZENIE WSPÓLNE

Co warto uwzględnić:

- Minimalizacja hałasu (panele akustyczne, wykładziny)
- Jasna organizacja przestrzeni – oznaczenia, kolory, linie prowadzące
- Wyznaczone miejsca odpoczynku (ławki, nisze)

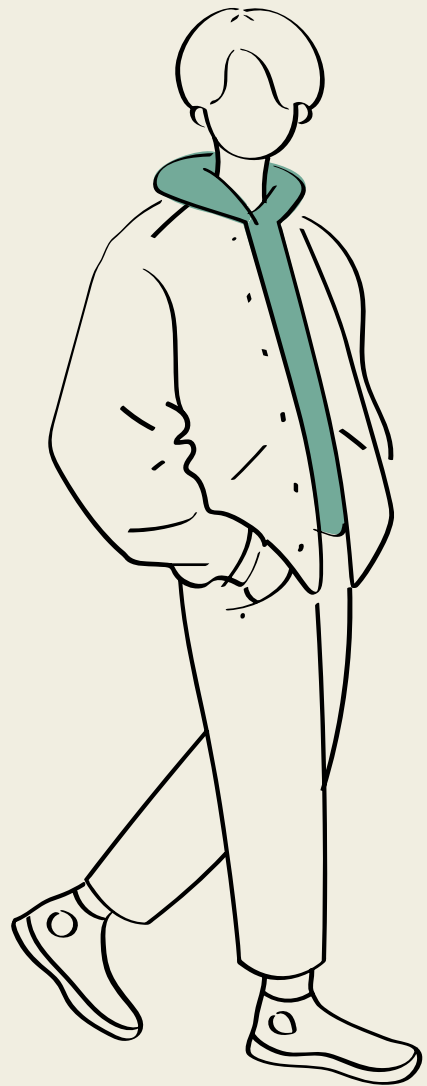

STREFY WYCISZEŃ

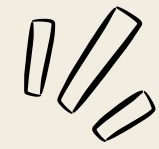

- Neutralna kolorystyka, niskie światło
- Dostępne dla każdego ucznia, nie stygmatyzujące
- Elementy sensoryczne: poduchy, pufy, koce
- Możliwość regulacji – przebywania tam na własnych zasadach

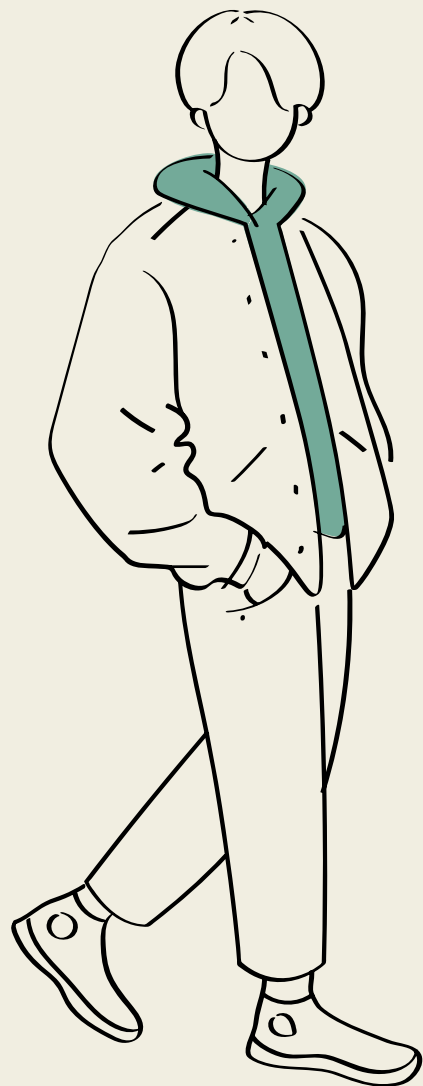

PRZESTRZEŃ KLASOWA

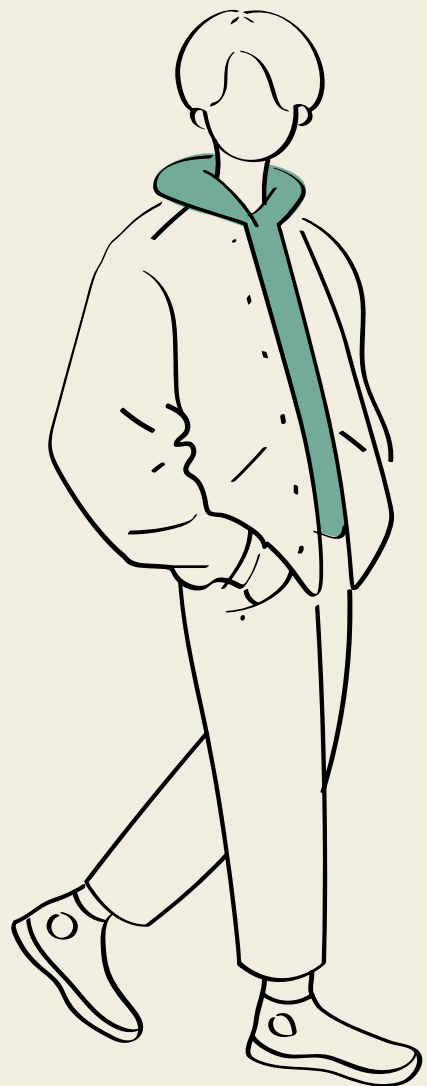
Kluczowe elementy:

- Jasny podział funkcji w klasie (miejsce pracy, odpoczynku, materiały)
- Kącik wyciszenia w sali – np. parawan, fotel, namiot sensoryczny
- Regulowane oświetlenie, wyciszenie dźwięków
- Możliwość indywidualnej aranżacji przestrzeni przy biurku

DOBRE PRAKTYKI

- Zasada „low arousal environment” – środowisko nienadmiarowe
- Przestrzeń dostępna, ale nie wymuszająca kontaktu
- Możliwość wyboru – gdzie, z kim i jak uczyć się najlepiej
- Projektowanie z uczniami, nie tylko dla nich

Różni badacze przestrzeni proponowali różne sposoby organizowania przestrzeni - poniżej kilka z nich

1. **Wodopój**, miejsce gdzie komunikacja ma charakter nieformalny i opiera się na dzieleniu się informacjami
2. **Jaskinia** - przestrzeń sprzyjająca odosobnieniu i kontemplacji.
3. **Ognisko** - miejsce, gdzie każdy może skupić się na osobie przemawiającej
4. **Piaskownica/laboratorium** - miejsce eksperymentowania, podejmowania prób i popełniania błędów
5. **Szczyt góry/scena** - przestrzeń, gdzie jedna osoba pokazuje komunikat reszcie świata.

DAVID THORNBURG i jego koncepcja

David Thornburg to znany edukator i futurysta, który zaproponował model organizacji przestrzeni edukacyjnej inspirowany symboliką plemion pierwotnych, odpowiadający różnym stylom uczenia się i potrzebom uczniów.

Jego koncepcja jest szczególnie przydatna przy projektowaniu przestrzeni inkluzywnych — także dla uczniów w spektrum autyzmu.

Model ten wyróżnia cztery podstawowe typy przestrzeni edukacyjnej

4 STREFY DAVIDA THORNBURGA

1. Ognisko (The Campfire)

Symbolika:

Nawiązuje do miejsca, gdzie członkowie plemienia gromadzili się, by słuchać opowieści starszyny.

2. Jaskinia (The Cave)

Symbolika:

Miejsce samotnego skupienia i wyciszenia, gdzie człowiek może pomyśleć i przetworzyć to, czego się nauczył.

4 STREFY DAVIDA THORNBURGA

Strumień (The Watering Hole)

Symbolika:

Miejsce spotkań członków plemienia, wymiany myśli, plotek, rozmów przy wodopoju.

Arena życia (The Life Arena / Life)

Symbolika:

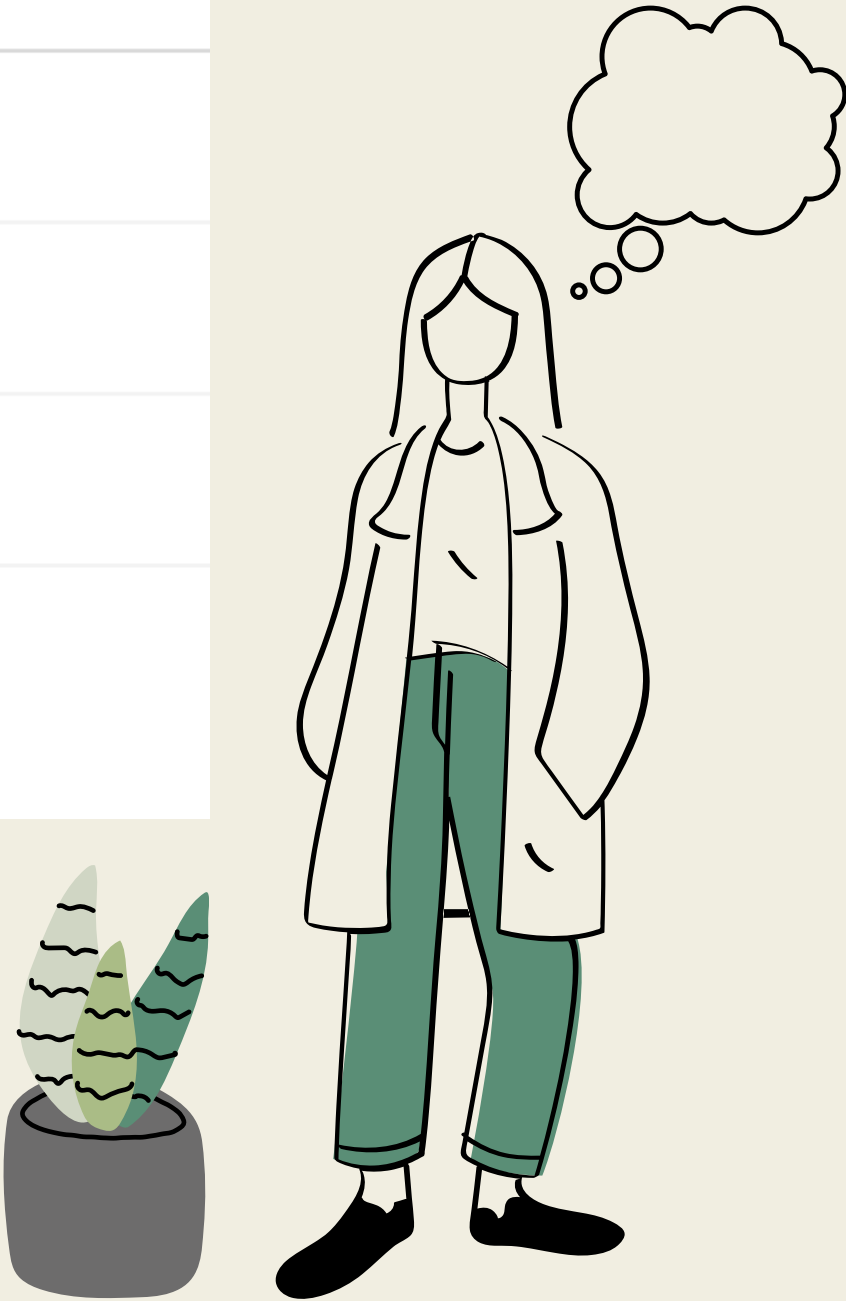
Świat zewnętrzny, gdzie człowiek testuje to, czego się nauczył – poprzez doświadczenie.

4 STREFY DAVIDA THORNBURGA

✨ Podsumowanie modelu Thornburga

Typ przestrzeni	Funkcja	Znaczenie dla uczniów z ASD
Campfire	Słuchanie i nauka	Przewidywalność, uporządkowanie
Cave	Wyciszenie i refleksja	Kluczowe dla samoregulacji
Watering Hole	Współpraca	Interakcja na własnych warunkach
Life	Eksperymentowanie	Uczenie się przez działanie

4 STREFY DAVIDA THORNBURGA

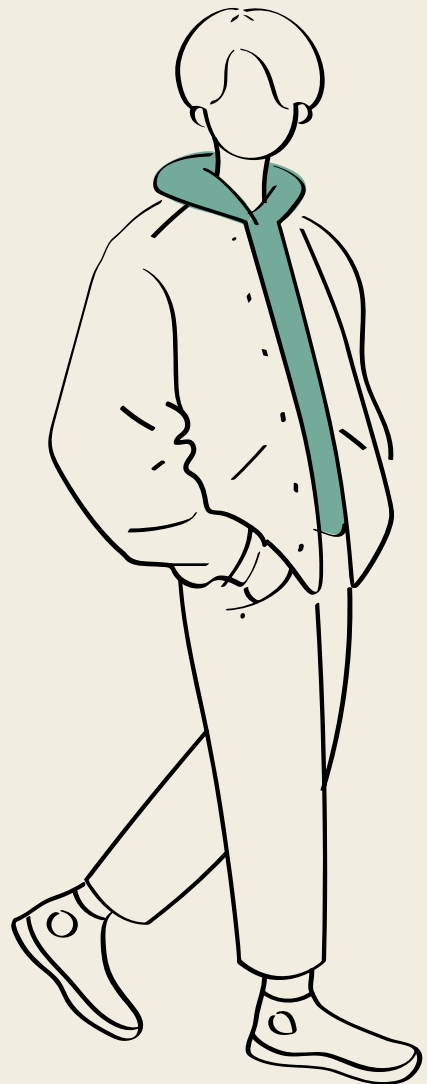
Zastosowanie modelu w praktyce

- Projektując szkołę lub klasę, warto łączyć wszystkie cztery typy przestrzeni, zapewniając różne formy aktywności i odpoczynku.
- To model elastyczny – można go stosować zarówno w dużych szkołach, jak i w jednej klasie, dzieląc ją na odpowiednie strefy.
- Idealnie sprawdza się w pracy z uczniami neuroróżnorodnymi – każdy znajdzie coś dla siebie.

Mirosław Nalaskowski na początku proponował podział przestrzeni życia szkolnego na 3 grupy:

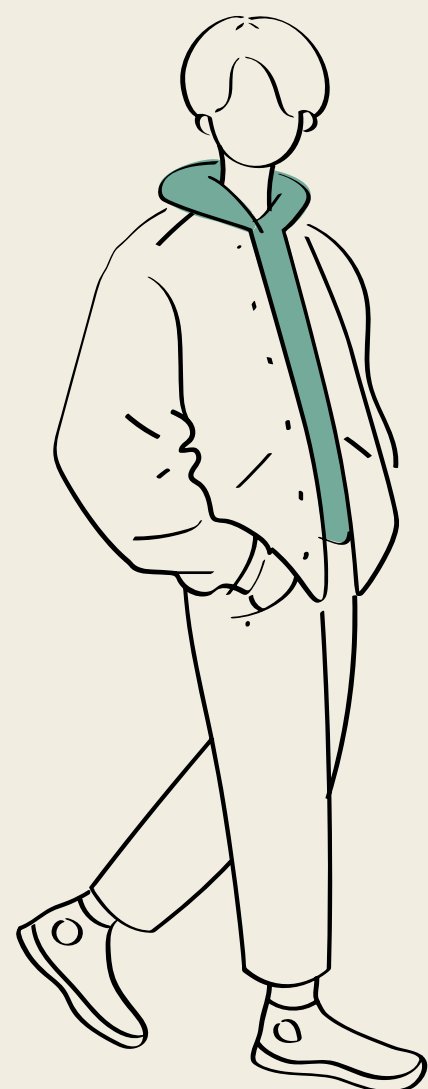

1. Przestrzeń publiczną
2. Przestrzeń prywatną
3. Przestrzeń intymną

Mirosław Nalaskowski następnie ustalił

cztery strefy

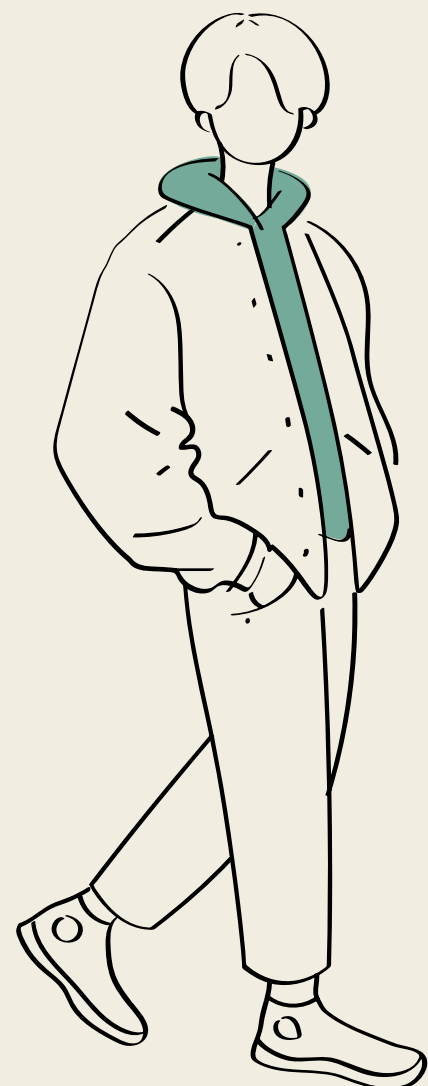

1. Katedra – strefa nauczyciela, autorytetu
2. Agora – strefa społeczna, dialogu i wymiany
3. Świątynia – strefa ciszy i refleksji
4. Śmietnik – strefa eksperymentu i spontaniczności

Mirosław Nalaskowski następnie

ustalił cztery strefy

1. Katedra – strefa nauczyciela, autorytetu
2. Agora – strefa społeczna, dialogu i wymiany
3. Świątynia – strefa ciszy i refleksji
4. Śmietnik – strefa eksperymentu i spontaniczności

Najważniejsza w planowaniu przestrzeni edukacyjnej

Ilość bodźców, więc
zwróć uwagę na:

Światło

Poziom
hałas

temperatura

zapach

kolor

SALA PRZYJAZNA SENSORYCZNIE

CEL:

- **stworzenie otoczenia przyjaznego dla zmysłów**

EFEKT:

- **zmniejszenie stresu, lęku i napięcia związanego z trudnościami sensorycznymi**
- **zwiększenie komfortu, spokoju**
- **dbanie o dobrostan ucznia i swój**

Nie da się? Ja mówię, że się da!

MAŁE KROKI

- zaprojektuj na początek miejsce pracy - nie rób tego sam poproś dziecko, rodzica i dyrektora - relacje, sprawczość
- starannie wybierz miejsce, zwróć uwagę na ławkę, krzesło, ustal, co może się tam znajdować
- zwróć uwagę na światło i hałas - jarzeniówki, projektor
- pamiętaj o zapachu - wietrzenie, ulubione zapachy, dyfuzor zapachowy

Kilka podpowiedzi

- | 1 Kartki zadaniowe
- | 2 Plan lekcji
- | 3 Uspokajające widoki
- | 4 Oznaczenie czasu
- | 5 Możliwość zdjęcia butów

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

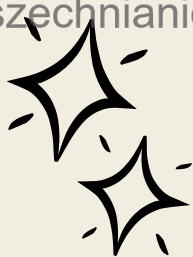

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

Przykładowe strefy

Strefy relaksu poza klasą

Strefy relaksu w mojej szkole

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

Materiał chroniony prawami autorskimi.
Przeznaczony do użytku prywatnego dla uczestników szkoleń NODN Progresfera.
Jego odpłatne i bezpłatne rozpowszechnianie jest niedozwolone.

PODSUMOWANIA I WNIOSKI

- Szkoła może być przyjazna dla wszystkich – jeśli jest projektowana z empatią
- Potrzeby uczniów w spektrum to potrzeby realne, a nie „specjalne zachcianki”
- Małe zmiany mogą przynieść duży efekt
- Wasza rola jako przyszłych specjalistów – nie tylko tworzyć przestrzeń, ale i kulturę zrozumienia

**Jak się zabrać do
tworzenia sali authism-
friendly?**

Stwórz projekt

Zrób wstępny kosztorys

Udaj się do dyrektora

Porozmawiaj z rodzicami

Mój cennik:

- worek sako - 109 zł
- bujawka kokon - 100 zł
- piłka do siedzenia - 100 zł
- dywan 50 - 300 zł
- parawan 150 - 400 zł
- poduszki - 15 - 80 zł
- koce 25 - 100 zł
- regał ikea 129-400 zł
- kanapa ikea 399-599 zł
- gry 100 - 300 zł

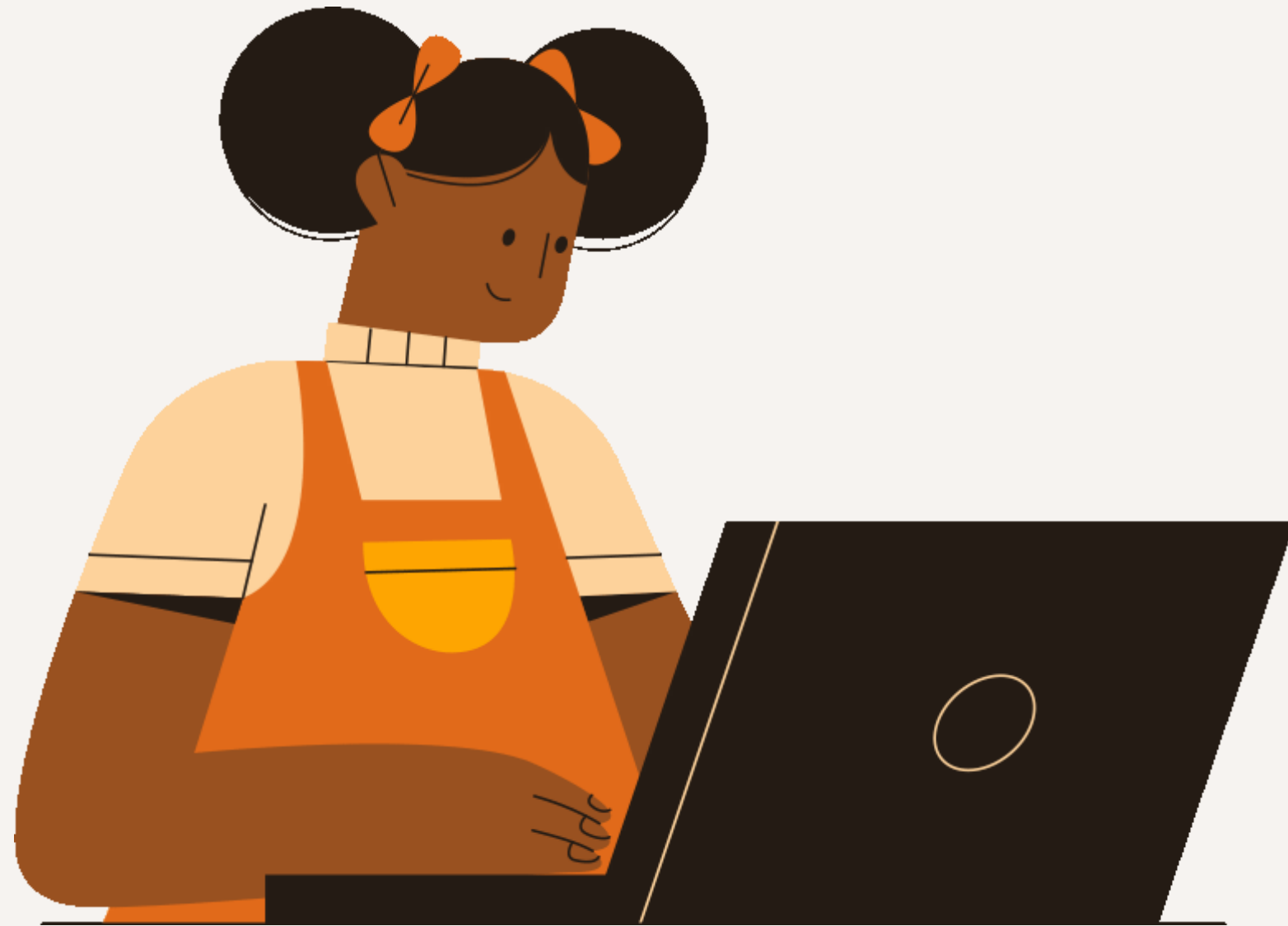
Zaliczenie: Zaplanuj strefę relaksu - cichy zakątek lub klasę przyjazną autyście

- **dywan**
- **poduszki**
- **worki sako**
- **gry planszowe**
- **klocki**
- **kokony, hiszpańskie krzesła bujane**

Obserwujcie O LX, porozmawiajcie z rodzicami, dziećmi

**Bardzo
dziękuję za
uwagę**